

Innspill fra Stiftelsen Miljøfyrtårn:

Verktøy for redusert klima- og miljøpåvirkning fra digital infrastruktur

Takk for muligheten til å gi innspill til rapportene om klima-, energi- og materialforbruk fra digital infrastruktur. Dette innspillet tar utgangspunkt i Stiftelsen Miljøfyrtårns erfaring som utvikler og forvalter av Miljøfyrtårn-standarden for miljøledelse. Innspillet konsentrerer seg om tiltak som reduserer miljøpåvirkning fra digital infrastruktur.

Om Stiftelsen Miljøfyrtårn

Stiftelsen Miljøfyrtårn ble stiftet i 2003 av LO, NHO, Virke, SMB Norge, Innovasjon Norge, KS og et antall kommuner og fylkeskommuner. Vi tilbyr en anerkjent standard for miljøledelse og det digitale verktøyet LUMA for bærekraftsstyring og -rapportering.

Over 11 600 virksomheter har et gyldig Miljøfyrtårn-sertifikat, noe som gjør Miljøfyrtårn til Norges mest brukte standard for tredjepartssertifisert miljøledelse. I forbindelse med offentlige anskaffelser er Miljøfyrtårn-sertifisering sidestilt ISO 14001 og EU-standard EMAS.

Sertifisering på miljøledelse krever at den sertifiserte virksomheten har rutiner og styringssystemer for kontinuerlig forbedring av virksomhetens miljøavtrykk. Dette innebærer å sette mål for forbedring av virksomhetens vesentlige miljøaspekter, gjennomføre målrettede tiltak og evaluere effekt for å justere mål og tiltak for neste periode. Miljøfyrtårn-sertifiserte virksomheter skal offentliggjøre informasjon om miljøarbeidet. Miljøfyrtårn-standarden består av felleskriterier som alle sertifiserte virksomheter må oppfylle, i tillegg til bransjespesifikke kriterier.

Kriterier om bærekraftig digital infrastruktur i norsk skole

Våren 2024 lanserte Miljøfyrtårn to skole-kriterier av særlig relevans for rapportene. De stimulerer til mer sirkulær bruk av IT-utstyr, og tar utgangspunkt i de nye økodesignkravene som gjelder i EU fra 20.juni 2025.

Kriteriene må oppfylles av grunnskoler, SFO, videregående skoler og folkehøgskoler som Miljøfyrtårn-sertifiseres. Over de neste to årene vil kriteriene fases inn for over 500 sertifiserte virksomheter.

Kriteriene krever at virksomhetene skal:

- ha tydelige føringer for innkjøp av nettbrett og bærbare datamaskiner i innkjøpsrutinen som benyttes i konkurransegjennomføring. Innkjøpsrutinen skal minimum stille krav til: bruk og vedlikehold, reparasjonsmulighet, samt ombruk og gjenvinning. For innkjøp av nettbrett skal det også stilles krav til: holdbarhet på nettbrett, holdbarhet på batteri, tilgjengelighet av operativsystemoppgraderinger, og tilgang for profesjonelle reparatører til *software* eller *firmware* som er nødvendig for erstatningen.
- ha oversikt over hva de eier og leaser av nettbrett og bærbare datamaskiner. En person skal være ansvarlig for å vedlikeholde oversikten. Skolene skal også ha en rutine for nettbrett og bærbare datamaskiner som gjør rede for: bruk- og vedlikeholdspraksis, reparasjonsmuligheter, internt ombruk i kommuneorganisasjonen, ombruk hos andre virksomheter (hvis relevant), innsamling til forsvarlig og godkjent avhending av EE-avfall, samt on-/offboarding

Bransjestandard for bærekraftig IT og kommunikasjon

Våren 2024 lanserte Stiftelsen Miljøfyrtårn også en bransjestandard med sertifiseringskriterier for IT og kommunikasjon. Disse bransjekriteriene gjelder hovedsakelig virksomheter som utvikler og selger programvare eller tilbyr tjenester innen informasjon- og kommunikasjonsteknologi. De gjelder også virksomheter som tilbyr datalagring, forvalter intern datalagring eller har overordnet ansvar for IT-utstyr, systemer og drift.

Omkring 200 virksomheter er sertifisert eller under sertifisering på disse kriteriene.

Virksomheter som omfattes skal:

- definere mål og tiltak for å redusere energiforbruket fra digitale tjenester som utvikles for kunder og brukere. Alle tiltak skal ha en ansvarlig person og tidsfrist.
- kommunisere klima- og miljøinformasjon om sine digitale tjenester til kunder og brukere for å øke kunnskapsnivået blant innkjøpere
- ha oversikt over hvordan digitale tjenester som utvikles for kunder og brukere påvirker bærekraftig samfunnsutvikling. Virksomhetene må også ha mål og tiltak for å forbedre påvirkningen. Alle tiltak skal ha en ansvarlig person og tidsfrist.
- *For virksomheter som har egne lokale servere eller tilbyr datalagring direkte til kunder (datasenter-tjenester):* ha tydelige føringer for innkjøp av datasentertjenester i sin innkjøpsrutine. Innkjøpsrutinen skal minimum stille krav til: energieffektivitet, andel fornybar energi som brukes i drift, hvordan overskuddsvarme gjenbrukes, utnyttelsesgrad av overskuddsvarme, behov for kjøling/utslipp fra kjølemedier (luft, væske, tofase), materialgjenvinning av servere, ombruk av server-komponenter, og påvirkning på naturmangfold og areal med høy naturverdi i forbindelse med utbygging/opprettelse av nye datasenter ha skriftlige mål og tiltak for å forbedre energieffektivitet, andel fornybar energi som brukes i drift, hvordan overskuddsvarme gjenbrukes, utnyttelsesgrad av overskuddsvarme, behov for kjøling/utslipp fra

kjølemedier (luft, væske, tofase), materialgjenvinning av servere, ombruk av serverkomponenter. Alle tiltak skal ha en ansvarlig person og tidsfrist.

- *For virksomheter som er i prosess med å opprette nye datasenter eller bygge ut eksisterende areal for datalagring:* ha skriftlige mål og tiltak for å forbedre sin påvirkning på naturmangfold og areal med høy naturverdi (f.eks. matjord og myrområder). Alle tiltak skal ha en ansvarlig person og tidsfrist.

Miljøfyrtårns bærekraftsverktøy LUMA foreslår relevante mål og effektfulle tiltak for miljøforbedring innen vesentlige miljøtema. Dette forenkler arbeidet, og hjelper særlig mindre virksomheter med å iverksette treffsikre tiltak.

Alle sertifiseringskriterier og forslag til mål og tiltak er utviklet av vår avdeling for bærekraftskunnskap i samarbeid med relevante bransjeaktører, academia, kommuner og offentlig myndighet.

Utfyllende informasjon

Her finner dere informasjon om bransjestandarden for IT og kommunikasjon: [Ny bransjestandard for IT og kommunikasjon lansert | Stiftelsen Miljøfyrtårn](#) Sertifiseringskriterier finnes her: [Sertifiseringskriterier | Stiftelsen Miljøfyrtårn](#) Vi ettersender gjerne utfyllende veiledning og anbefalinger knyttet til bransjekriterier for IT og kommunikasjon og relevante kriterier for skoler.

Oppfølging

Å fremme og etterspørre miljøsertifisering er et konkret tiltak for å redusere klima- og miljøavtrykket fra digital infrastruktur. Det skaper også ringvirkninger i form av at sertifiserte virksomheter selv vektlegger miljø i sine verdikjeder. Miljøsertifisering kan blant annet fremmes i offentlige anskaffelser, og settes som krav for eventuell offentlig støtte.

Miljøfyrtårn gir kraft og retning til grønn omstilling. Vi ønsker å være myndighetenes og bransjens verktøy for å redusere klima- og miljøavtrykk fra digital infrastruktur. Vi håper innspillet er til praktisk nytte i det videre arbeidet, og møter dere gjerne for en videre utdypning.

Vennlig hilsen

Stine Wennberg Vintervoll

Øygunn Sundsbø Brynildsen

Seniorrådgiver bærekraftskunnskap
Stiftelsen Miljøfyrtårn

Leder samfunnskontakt
Stiftelsen Miljøfyrtårn